

Nr 243.

Av herr **Lundqvist m. fl.**, angående användningen av allmänna arvsfondens medel.

Enligt lagen om allmänna arvsfonden skola fondens medel användas till främjande av barns och ungdoms vård och fostran.

Den broschyr om »Allmänna arvsfonden», som utkom i slutet av år 1938, innehåller en synnerligen intressant och ur olika synpunkter värdefull redogörelse bl. a. för huru de till arvsfonden inflytande medlen i stora drag disponeras.

Av nämnda redogörelse framgår liksom även av uppgifter, som i övrigt kunnat inhämtas, att den vida övervägande delen av samtliga disponibla medel går till kommuner och olika institutioner, medan understöden åt familjer och enskilda personer numera äro relativt mycket blygsamma.

Följande tablå klargör närmare detta förhållande:

Räkenskapsår	Understöd till institutioner			Understöd till enskilda		Summa
	Barnhem	Anstalter till stöd för hemuppfostran	Diverse institutioner	Barnrika familjer	Studier och yrkesutbildning	
1930/1931 ..	69 600:—	2 000:—	12 000:—	8 685:—	—	92 285:—
1931/1932 ..	153 817: 89	61 000:—	38 200:—	56 650:—	2 445:—	312 112: 89
1932/1933 ..	294 450:—	45 400:—	119 030:—	85 680:—	10 750:—	555 310:—
1933/1934 ..	243 240:—	133 300:—	44 347:—	41 440:—	19 015:—	481 342:—
1934/1935 ..	204 390:—	139 700:—	99 300:—	600:—	23 750:—	467 740:—
1935/1936 ..	277 126:—	142 040:—	81 620:—	400:—	69 895:—	571 081:—
1936/1937 ..	240 993: 39	464 840:—	109 855:—	3 315:—	100 105:—	919 108: 39
1937/1938 ..	434 164:—	243 400:—	118 335:—	7 200:—	112 010:—	915 109:—
Summa	1 917 781: 28	1 231 680:—	622 687:—	203 970:—	337 970:—	4 314 088: 28

Såsom av denna tablå framgår, har sammanlagt under hela den tid tablå omfattar till *kommuner och institutioner* och dylikt utgått icke mindre än över 3 770 000 kronor, motsvarande c:a 87,5 % av hela bidragssumman, under det att i *understöd åt barnrika familjer* under samma tid utbetalats endast drygt 200 000 kronor, motsvarande c:a 4,7 % och i *studiebidrag* nära 340 000 kronor, motsvarande c:a 7,8 %.

Även om gärna erkännes, att de ändamål, som främjas genom bidrag till

kommuner och institutioner, i allmänhet äro högeligen behjärtansvärda, vill det dock förefalla, som om det ur olika synpunkter, såväl sociala som befolkningspolitiska, vore befogat att låta någon större del än vad nu är fallet av de samlade medlen direkt komma behövande familjer och enskilda till godo.

I viss utsträckning torde de ändamål, som f. n. främjas genom anslag till kommuner och institutioner av arvsfondsmedlen, kunna vederbörligen tillgodoses, utan att medel ur denna fond skola behöva tillgripas. Inrättandet av barnhem t. ex. synes i flertalet fall kunna och bära ombesörjas av vederbörande kommun utan att bidrag ur denna fond skall behöva lämnas. Vidare är att märka, att, såsom även i broschyren framhålles, tipsmedel numera finnas att tillgå i stor utsträckning just för ändamål, vartill bidrag ur arvsfonden hittills i betydande omfattning utgått till kommuner och institutioner.

Ej minst av de skäl, som ovan anförts, synes det motiverat att låta arvsfondens medel i betydligt större utsträckning komma behövande familjer och enskilda till del än vad f. n. är fallet. Såsom av den ovanstående tablån framgår, äro bidragen till de barnrika familjerna numera obetydliga. Här har, såsom också tablån visar, uppenbarligen under de senare åren skett en radikal förändring av medelsfördelningen till förfång just för de barnrika familjerna.

Det synes i hög grad angeläget och önskvärt, att här sker en återgång till tidigare tillämpade principer med en betydligt vidgad understödsverksamhet beträffande just de familjer, där barnantalet är stort. En sådan omläggning av nu tillämpade principer synes ligga helt i linje med de syften, arvsfonden avsetts bära tjäna.

Även stipendierna för yrkesutbildning och studier synas bära göras till föremål för en något rikligare medelstilldelning. Ifrågasättas kan även, om de principer, som synas tillämpas vid handläggningen av dessa ansökningar, äro fullt ändamålsenliga eller om icke den praktiska utbildningen borde omhuldas och gynnas i högre grad, än vad nu synes vara fallet och bidrag för ändamålet t. ex. utgå, även om utbildningstiden icke alltid är så lång. Det väsentliga är dock, att möjlighet och hjälp beredas de unga att bryta sig en bana och lägga grunden för en tryggad utkomst. Av broschyrens redogörelser liksom av upplysningar på annat håll framgår, att ansökningar om personliga understöd särskilt för praktisk yrkesutbildning i mycket stor utsträckning avslagits. Här synes alltså en omläggning bära ske.

Med stöd av vad sålunda anförts anhålles,

att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att arvsfondens medel måtte i större utsträckning

än hittills användas dels som direkt stöd åt barnrika familjer, dels som stipendier för studier och yrkesutbildning.

Stockholm den 23 januari 1939.

<i>R. Lundqvist.</i>	<i>Cl. Lindskog.</i>	<i>Gustaf Arnemark.</i>
<i>Ebon Andersson.</i>	<i>T. G. v. Seth.</i>	<i>Erik Hagberg,</i> Malmö.
<i>Bj. Holmgren.</i>	<i>Ewald Lindmark.</i>	<i>Gösta Liedberg.</i>
<i>Edvard Lithander.</i>	<i>Stig Janson.</i>	<i>Arvid Hellberg.</i>
<i>Linus Andersson.</i>	<i>P. S. Hedlund.</i>	<i>E. Thorell.</i>
<i>Nils V. Sandström.</i>	<i>Ivar Anderson.</i>	<i>Ernst V. Olsson,</i> Staxäng.
<i>Folke Kyling.</i>	<i>E. Sjögren.</i>	<i>Frans Hansson.</i>
